

Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA)

T.a.v. mevrouw K. van Hulsen

Antonio Vivaldistraat 2-8

1083 HP AMSTERDAM

Amsterdam, 15 december 2011

Ref: B2011.73

Betreft: Concept Praktijkhandreiking 1118 'Het optreden van de accountant in de algemene vergadering van aandeelhouders'

Geachte mevrouw Van Hulsen,

Eumedion heeft met belangstelling kennis genomen van de op 29 november jl. gepubliceerde Concept Praktijkhandreiking 'Het optreden van de accountant in de algemene vergadering van aandeelhouders'. Eumedion waardeert het dat de NBA met een actualisering is gekomen van de bestaande richtlijn over het optreden van de accountant in de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA) en kan deze actualisering in algemene zin onderschrijven. Wij willen evenwel nog een aantal opmerkingen maken en suggesties doen.

1. Eumedion waardeert de aanwezigheid van de accountant in de AVA en vindt het belangrijk dat de NBA ernaar streeft de doelmatigheid van het optreden van de accountant tijdens de AVA's te bevorderen. Tegelijkertijd dient het belang van de aanwezigheid van de accountant in de AVA bij met name de AEX-vennootschappen niet te worden overschat. Het overgrote deel van de aandelen (ongeveer driekwart) wordt gehouden door buitenlandse partijen. Deze partijen bezoeken zelden Nederlandse AVA's; zij stemmen veelal 'op afstand' en leggen hun steminstructies in de regel 10 tot 15 dagen voor de AVA-datum in bij hun bewaarbanken. Daarom vindt Eumedion het nog belangrijker dat het bestuursverslag, het verslag van de raad van commissarissen (RvC) en de controleverklaring voor aandeelhouders informatiever worden, vooral als het zaken rond risico's, risicomanagement en 'going concern' betreft. De NBA en de Europese Commissie hebben hiervoor recentelijk een aantal interessante voorstellen gedaan¹.

¹ Zie NBA-adviesrapport 'Verbreding poortwachtersfunctie; Meer zekerheid bij meer informatieve rapportages', oktober 2011 en Europese Commissie, 'Proposal for a Regulation of the European Parliament and the Council on specific requirements regarding statutory audit of public-interest entities' (COM(2011) 779/3), hoofdstuk IV.

Deze informatie kunnen aandeelhouders dan betrekken bij het bepalen van hun stemgedrag over onder andere de vaststelling van de jaarrekening en het verlenen van decharge aan het bestuur en RvC en bij het voeren van een dialoog met het bestuur en/of RvC voorafgaand aan de AVA.

2. Op grond van de Eumedion database van de Nederlandse beursvennootschappen constateert Eumedion dat nog steeds een (klein) aantal beursvennootschappen (waaronder Aalberts Industries en Nedap) afwijkt van best practice bepaling V.2.1 van de Nederlandse corporate governance code waarin staat dat de accountant door de algemene vergadering kan worden bevestigd over de getrouwheid van de jaarrekening, en de accountant daartoe de vergadering bijwoont en daarin het woord mag voeren. Op pagina 5 van de Concept Praktijkhandreiking (tweede alinea van de inleiding) wordt de accountant aangemoedigd bij de controlecliënt aan te dringen op aanwezigheid in de AVA waar wordt besloten over de vaststelling van de jaarrekening. Eumedion kan zich hier goed in vinden. Betwijfeld kan namelijk worden, gelet op de geconstateerde afwijkingen, of de accountant in de bestaande praktijk wel in alle gevallen voldoende aandringt op aanwezigheid in de AVA. Is hij bijvoorbeeld bereid te 'escaleren' naar de RvC als het bestuur bezwaar maakt tegen de aanwezigheid van de accountant in de AVA? De accountant dient naar de mening van Eumedion te beseffen dat hij de controlewerkzaamheden uitvoert in dienst van het maatschappelijk verkeer. In nationaal en internationaal verband wordt benadrukt dat de RvC de feitelijk opdrachtgever van de accountant moet zijn. Eumedion wil daarom dan ook aanbevelen om in de definitieve tekst van de Praktijkhandreiking (bijvoorbeeld op pagina 8, vijfde alinea van boven) duidelijker te maken dat bij bezwaren van het bestuur tegen de aanwezigheid van de accountant in de AVA, de accountant bij de RvC moet aandringen op zijn aanwezigheid in de AVA. Als ook de RvC geen toestemming geeft, zou de accountant op zijn minst moeten overwegen zijn controleopdracht terug te geven en van dit feit melding maken in de controleverklaring via de gebruikmaking van de 'other matters' paragraaf.
3. Op pagina 6, onder het kopje 'Verstrekken van vertrouwelijke informatie aan aandeelhouders' wordt gesteld dat de accountant een herstelplicht heeft indien het bestuur en/of de raad van commissarissen op de algemene vergadering mededelingen doet die een materieel onjuiste voorstelling van zaken geven. Deze paragraaf bevat een reeks van voorwaarden voordat de accountant de herstelplicht kan inroepen (zoals schriftelijke toestemming van de controlecliënt en het vastleggen van het doel waarvoor de herstelplicht geldt). Van een "plicht" blijft op die manier weinig over. De uitgebreide voorwaarden zouden het beeld kunnen oproepen dat het belang van de accountant voor het (beleggend) publiek derogert aan de waarde die de accountant hecht aan zijn 'relatie' met de controlecliënt. Eumedion is van mening dat de in de betreffende paragraaf

genoemde voorwaarden niet zouden moeten gelden voor de herstelplicht; de herstelplicht dient, met andere woorden, onvoorwaardelijk te zijn.

4. Eumedion steunt het streven van de NBA om de accountant ook de mogelijkheid te bieden een toelichting te geven op zijn werkzaamheden met betrekking tot het jaarverslag en, wanneer van toepassing, het MVO-verslag. Mede gelet op de voorstellen van de NBA voor een meer informatiever bestuurs- en RvC-verslag en een grotere rol van de accountant daarbij², is het van belang dat de accountant hierover door de AVA kan worden bevroegd (natuurlijk binnen de grenzen van zijn geheimhoudingsplicht jegens de controlecliënt).
5. De NBA heeft de beursvennootschappen aanbevolen dat “de belangrijkste punten uit de management letter en het accountantsverslag worden opgenomen in het RvC-verslag aangevuld met de wijze van opvolging en eventuele conclusies”³. Als deze aanbeveling door de beursvennootschappen goed wordt nageleefd en de accountant ook de mogelijkheid krijgt een toelichting te geven op zijn werkzaamheden met betrekking tot het jaarverslag (zie punt 4 hierboven), dan zou naar de mening van Eumedion de AVA de accountant over dit punt moeten kunnen bevragen. Ook als de beursvennootschap de NBA-aanbeveling niet naleeft, zou de AVA de mogelijkheid moeten hebben de accountant te laten bevestigen dat naar zijn mening aan alle hoofdpunten uit de management letter door het bestuur goed gevolg is gegeven en zijn beschreven in het jaarverslag. Eumedion beveelt de NBA dit aspect op te nemen op pagina 9 onder het kopje ‘De verantwoordelijkheden van de accountant ten aanzien van de beantwoording van vragen’.

Wij gaan ervan uit dat u onze opmerkingen betreft bij de besluitvorming over de definitieve tekst van de Praktijkhandreiking.

Wij zijn uiteraard beschikbaar deze brief desgewenst nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Drs. Rients Abma,
Directeur Eumedion

² Zie NBA-adviesrapport ‘Verbreding poortwachtersfunctie; Meer zekerheid bij meer informatieve rapportages’, oktober 2011.

³ Zie NBA-adviesrapport ‘Verbreding poortwachtersfunctie; Meer zekerheid bij meer informatieve rapportages’, oktober 2011, pagina 10 (punt 6).